

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет біоресурсів і природокористування України
Освітня програма	36947 Водні біоресурси та аквакультура
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	207 Водні біоресурси та аквакультура

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет біоресурсів і природокористування України
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36947
Назва ОП	Водні біоресурси та аквакультура
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	207 Водні біоресурси та аквакультура
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Мушит Сергій Олександрович, Брайнінгер Ольга Іванівна, Димань Тетяна Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	05.04.2023 р. – 07.04.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/anketa_samoocinyuvannya.pdf
Програма візиту експертної групи	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/programa_vizitu_207-vbr.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОНП "Водні біоресурси та аквакультура" реалізується у провідному високореєтинговому університеті України. Під час проектування ОНП, формулювання її цілей і результатів навчання враховано інтереси і побажання зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів освітнього процесу. ОНП має чіткий галузевий та регіональний контекст. Більшої уваги потребує впровадження кращих практик іноземних та вітчизняних партнерських ЗВО, де реалізуються аналогічні програми (Кр. 1). Освітні компоненти загалом забезпечують досягнення визначених освітньою програмою результатів навчання, здобувачам освіти забезпечено можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії з врахуванням тематики їх дисертаційних досліджень. Зміст ряду освітніх компонентів потребує уточнення щодо заявлених ПРН і приурочення до предметної сфери ОНП (Кр. 2). Забезпечено вільний доступ до ОНП, нормативних документів, що унормовують організацію освітньої діяльності. Перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, не практикується (Кр. 3). Застосовувані на ОНП форми й методи навчання та викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, принципам академічної свободи і в сукупності сприяють досягненню ПРН. Наявні гарні перспективи для інтернаціоналізації освітнього процесу, однак здобувачі освіти наразі не брали участі в програмах міжнародної академічної мобільності (Кр. 4). Форми контрольних заходів на ОП зрозумілі, уможливають об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів. Здійснюється перевірка письмових робіт на наявність плагіату, однак визначений у нормативних документах університету допустимий рівень текстових збігів у дисертаційних роботах 40 % є завищеним (Кр. 5). Освітній процес на ОНП здійснюють висококваліфіковані фахівці, всі НПП мають належний рівень академічної відповідності дисципліні, яку викладають. ЗВО використовує широкий спектр інструментів, які стимулюють професійний розвиток і педагогічну майстерність викладачів (Кр. 6). Матеріально-технічна база ОНП забезпечує досягнення цілей та ПРН за ОП. (Кр. 7). В Університеті сформовано культуру якості, заходи із забезпечення якості здійснюються системно (Кр. 8). Забезпечено прозорість і публічність освітньої діяльності в Університеті, в тому числі за ОП, передусім завдяки функціонуванню вебсайту НУБіП, достовірна інформація про освітню програму оприлюднюється в обсязі, достатньому для інформування всіх заінтересованих сторін (Кр. 9). Високий рівень залучення аспірантів до виконання науково-дослідних робіт, міжнародна співпраця наукових керівників сприяють високому рівню підготовки наукових кадрів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОНП має чіткий галузевий контекст, враховує тенденції розвитку спеціальності і попит на ринку праці. Угоди про міжнародне співробітництво з партнерськими ЗВО, виконувані міжнародні проекти в Університеті забезпечують перспективи для інтернаціоналізації освітнього процесу на ОНП. Наукові дослідження виконуються в добре оснащених спеціалізованих науково-дослідних лабораторіях факультету, а також Українській лабораторії якості й безпеки. Здобувачі освіти й НПП мають безкоштовний доступ до ресурсів Scopus та WoS, публікують результати досліджень у фаховому виданні «Наукові доповіді НУБіП України». Всі аспіранти залучені до виконання науково-дослідних робіт з державним фінансуванням. Висока активність та зацікавленість роботодавців у реалізації ОНП (участь у проведенні занять та інших заходів, меценатство). Різноманіття застосовуваних інструментів для сприяння розвитку професійної та педагогічної майстерності викладачів. Висока ефективність рейтингової системи оцінювання діяльності НПП як інструменту стимулювання, що, на думку ЕГ, стало вагомим фактором досягнення НУБіП України високих рейтингових позицій серед закладів вищої освіти України.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

РП дисциплін не містять інформації про очікувані програмні компетентності та результати навчання відповідно до стандарту вищої освіти й змісту профілю ОНП. Дисципліни циклу загальнонаукової підготовки професійно "знеособлені" – у змісті їх РП не простежується зв'язку з предметною сферою ОНП. Не конкретизовано, які саме кращі практики й досвід партнерських вітчизняних та зарубіжних ЗВО було впроваджено у змісті ОНП. Здобувачі недостатньо поінформовані про можливість перезарахування результатів навчання, отриманих після проходження сертифікатних курсів. В ЗВО унормовано досить високий допустимий рівень текстових збігів для дисертаційних робіт (40 %). За наявності постійно діючої комісії з питань етики й академічної доброчесності відсутнє положення, що регламентує її діяльність. Етичний кодекс поширюється не на всю університетську спільноту, а лише на НПП. Умови доступу до навчальних аудиторій, об'єктів інфраструктури для представників маломобільних груп є недостатніми. Для потреб цієї категорії не облаштовано приміщень санітарного призначення. Не унормовано порядок супроводу навчання студентів з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Рекомендації: 1. До початку нового навчального року оновити зміст РП дисциплін: визначити релевантні ПРН, у змісті дисциплін загальнонаукового циклу врахувати професійну спрямованість ОНП, актуалізувати рекомендовані нормативні документи та джерела літератури. 2. Інтегрувати у зміст ОНП і освітній процес кращий досвід вітчизняних та закордонних партнерських освітніх і дослідних установ. 3. Забезпечити поінформованість здобувачів освіти про можливості перезарахування результатів навчання, отриманих під час проходження сертифікатних курсів. 4. Переглянути вимоги «Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату» щодо допустимих рівнів текстових збігів у різних видах наукових робіт, взявши до уваги, що оригінальною вважають роботу з величиною коефіцієнта подібності не вище 20%. 5. З метою врегулювання конфліктних ситуацій (порушення етичних норм, включаючи

сексуальні домагання), а також питань щодо дотримання академічної доброчесності здобувачами і співробітниками оптимізувати внутрішню інститутську нормативну базу за цим напрямом. Слушно розробити положення про комісію з питань етики і академічної доброчесності. Переглянути Етичний кодекс стосовно поширення його положень на всю університетську спільноту, а не тільки на НПП. 6. Забезпечити доступ для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до освітньої та дозвілєвої інфраструктури Університету (аудиторій на верхніх поверхах будівель, залів спортивного комплексу), відповідно обладнаних санітарних кімнат. Розробити Порядок супроводу навчання студентів з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. 7. Забезпечити "фідбек" стейкхолдерам щодо внесення чи відхилення їх пропозицій під час перегляду та громадського обговорення ОНП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ціль ОНП у НУБіП України зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» – це підготовка науковців, науково-педагогічних кадрів та фахівців сучасного рівня в галузі аквакультури. Унікальність визначається тим, що дана програма розроблена спільно НУБіП України та Інститутом рибного господарства НААН України. Це дає змогу аспірантам засвоїти сучасні освітні й наукові підходи та практики у ЗВО та науковій установі (передбачено спільне використання як матеріально-технічної бази, так і кадрового потенціалу). Заслугує на увагу спрямованість ОНП на пріоритетні напрями дослідження в галузі аквакультури, що поєднані з інноваціями науково-дослідних установ НААН України, та надання здобувачам можливостей отримувати практичні навички для наукових досліджень у провідних господарствах України та світу з доступом до унікальної прикладної бази та наукових програм НААН України. ОНП «Водні біоресурси та аквакультура» має чітко сформульовані цілі, які повною мірою відповідають місії та стратегії НУБіП України (<https://nubip.edu.ua/about>), що викладені у програмах розвитку «Голосіївська ініціатива-2020» та «Голосіївська ініціатива-2025» (<https://nubip.edu.ua/node/3980>).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Інтерв'ювання аспірантів підтвердило, що перегляд ОНП відбувається з їх залученням до обговорення. Крім того, позицію і потреби здобувачів освіти вивчає Рада молодих через опитування (https://drive.google.com/file/d/1LJoTP_tL8BlRqo_Fe6GKHArfBlHTDusR/view), проведення круглих столів та відкритих форумів з адміністрацією університету, факультету та/або за участі здобувачів, роботодавців тощо (<https://nubip.edu.ua/node/63257>, <https://nubip.edu.ua/node/93894>, <https://nubip.edu.ua/node/39815>, <https://nubip.edu.ua/node/40148>, <https://nubip.edu.ua/node/112526>). На факультеті активно працює Рада роботодавців (<https://nubip.edu.ua/node/21573>, <https://nubip.edu.ua/node/71771>). Вона розглядає питання щодо освітньої та наукової складової підготовки здобувачів доктора філософії. Роботодавці залучаються до проведення експертної оцінки ОНП та інших заходів. Їх зауваження та пропозиції представлено в рецензіях та анкетах і оприлюднено на сайті факультету (https://docs.google.com/forms/d/1AOBvG7TNI85bofbkkLqRijAekXUjvf8qCOpkGTIfVoQ/viewform?edit_requested=true, https://drive.google.com/file/d/1LxxULgTvr_NcbD9FxywMMIPtAAbkxvu/view). На ОНП отримано відгуки Лобойка Ю.В. (завідувач кафедри водних біоресурсів та аквакультури Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, д-р с.-г., доцент); Олексика В. І. (голова Товариства з додатковою відповідальністю «Закарпатський рибокомбінат», канд. с.-г. наук); Шапошника В. Г. (директор Товариства з обмеженою відповідальністю «Лебединська рибоводно-меліоративна станція») (<https://nubip.edu.ua/node/106810>). Зауваження та пропозиції академічної спільноти стосуються зменшення документообігу під час реалізації ОНП, вдосконалення загальних та спеціальних компетентностей відповідно до стандарту вищої освіти, розширення переліку вибірових освітніх компонентів для аспірантів, набуття здобувачами педагогічної майстерності та комунікативних навичок іноземною мовою та активізації викладацької діяльності для покращення складових освітніх компонентів. Реалізація інтересів зовнішніх стейкхолдерів здійснюється за допомогою організації їх взаємодії з різними підрозділами університету та факультету шляхом обговорення ОНП та забезпечення відповідності її змісту вимогам та потребам державного розвитку.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Тенденції розвитку сфери водних біоресурсів та аквакультури України, програми збереження біорізноманіття впливають на формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП. Робочі програми і зміст навчальних дисциплін постійно модернізуються і доповнюються інноваційними підходами, що враховують потреби провідних стейкхолдерів (<https://nubip.edu.ua/node/106803>). Важливу роль відіграє регіональний та локальний ухил в освітньому процесі, який здійснюється через приурочення завдань за окремими дисциплінами до певного регіону (Сучасні тенденції розвитку технологій аквакультури, Принципи оптимізації технологій аквакультури, Сировинна база та раціональне використання водних біоресурсів, Наукові основи іхтіоценології) (<https://nubip.edu.ua/node/103742>). Для вдосконалення ОНП було враховано досвід аналогічних вітчизняних ЗВО та наукових установ, що проводять підготовку доктора філософії спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура», зокрема Херсонського державного аграрного університету (<http://www.ksau.kherson.ua/viddilasp.html>) та Інституту рибного господарства НААН України (<https://if.org.ua/index.php/uk/aspirant/vchenij-sekretar-institutu>). Крім того, брали до уваги досвід аналогічних іноземних програм у сфері водних біоресурсів та аквакультури, зокрема підготовки докторів філософії у США (Університет штату Кентуккі (<https://www.kysu.edu/academics/grad-studies/index.php>) та Чехії (Південночеський університет (<https://www.frov.jcu.cz/cz/studium/doktorske-studium>) та Чеський університет наук про життя (<https://www.af.czu.cz/cs/r-6780-studium/r-6793-studijni-programy/r-9154-doktorske-programy/r-17441-aplikovana-zoologie-adz>)). Однак конкретизованої інформації, які саме практики та елементи із освітніх програм закордонних закладів освіти було враховано під час проектування та удосконалення ОП, що акредитується, заклад не надав.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітня програма Водні біоресурси та аквакультура розроблена на основі стандарту вищої освіти зі спеціальності 207 Водні біоресурси та аквакультура третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ступеня вищої освіти – доктор філософії затвердженого наказом МОН України «30» грудня 2021 року, №1480 30.12.2021 р наказ № 1480 та вводиться в дію з 2022-2023 навчального року (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/2021/12/30/207-Vodni.biores.akvakult.dokt.filosof.30.12.pdf>) та дозволяє досягти результатів навчання, зазначених у стандарті. У ОНП було дотримано набуття визначених стандартом інтегральної, загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання, а також, за рішенням робочої групи, до ОНП було додатково введено фахову компетентність ФК6 та три ПРН, зокрема ПРН 5, ПРН8, ПРН9. НПП з відповідними до спеціальності науковими ступенями та вченими званнями та значним досвідом науково-дослідної, практичної та навчально-методичної роботи здійснюють підготовку здобувачів ступеня вищої освіти доктор філософії.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Розроблення ОНП спільно з Інститутом рибного господарства НААН України, що визначає її оригінальність та особливості.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Не конкретизовано, які саме кращі практики і досвід партнерських вітчизняних та зарубіжних ЗВО було впроваджено у змісті ОНП. Рекомендації: Інтегрувати у зміст ОНП і освітній процес кращий досвід вітчизняних та закордонних партнерських освітніх і дослідних установ.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на наведені сильні сторони і незначні слабкі сторони за підкритерієм 1.3 (відсутність конкретних прикладів впровадження кращих практик партнерських вітчизняних та іноземних закладів), експертна група дійшла висновку, що ОНП за спеціальністю 207, яка реалізується в НУБіП України, відповідає рівню В за Критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

На веб-сайті НУБіП розміщено версії ОНП «Водні біоресурси та аквакультура» за роки вступу, починаючи з 2019 року (<https://nubip.edu.ua/node/103742>). Обсяг освітньої складової в ОНП 2019 р. становив 40 кредитів ЄКТС, а з 2020 р. збільшився до 60 кредитів, у тому числі 15 кредитів – вибіркова складова, що становить 25 % від загальної кількості кредитів ЄКТС і відповідає ст. 5 ЗУ «Про вищу освіту». Обсяг обов'язкових освітніх компонентів загальної підготовки становить 45 кредитів ЄКТС, з яких опановування загальнонаукових (філософських) компетентностей – 4 кредити ЄКТС; здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності – 6 кредитів; набуття універсальних навичок дослідника – 19 кредитів. Обсяг самостійної роботи здобувачів, відповідно до навчальних планів, становить від 67 до 81 %. Обсяги окремих освітніх компонентів (лекцій, практичних занять та самостійної роботи) у навчальному плані та робочих програмах дисциплін збігаються. У проєкті на 2023 рік вступу (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/onn_2023_proekt.pdf) обсяг ОНП і перелік освітніх компонентів не змінено. Таким чином, обсяг ОНП відповідає вимогам чинного законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП має структуру, визначену «Положенням про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_osvitno-naukovi_programi.pdf) і забезпечує обов'язковими компонентами програмні компетентності та результати навчання. Обов'язкові компоненти розділено на 2 цикли: дисципліни загальнонаукової підготовки та спеціальної (фахової) підготовки (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/osvitno-naukova_programa_2022-na_sayt.pdf). Всі вибіркові ОК мають обсяг 5 кредитів. Загалом для вибору пропонується 11 освітніх компонентів. Всі вибіркові ОК мають суто професійне спрямування і відповідають тематиці досліджень аспірантів. Порівняно з 2021 р. вибірковий блок змінився – було додано 3 нові дисципліни, скориговано назви дисциплін. Робочі програми дисциплін містять перелік знань і умінь, які не прив'язані чітко до ПРН, визначених в ОНП, що ускладнює оцінювання результатів навчання здобувачів. Для ряду дисциплін у відповідних матрицях визначено нерелевантні програмні компетентності та ПРН. Зокрема, в матриці відповідності ПРН освітнім компонентам необґрунтовано зазначається, що ОК1 «Філософія науки» забезпечує досягнення ПРН 2, оскільки в РП цієї дисципліни відсутні теми про публічну презентацію, захист результатів дисертаційного дослідження, обговорення і дискусії з науково-професійною спільнотою державною та іноземною мовами, знання і розуміння іноземної мови. Аналогічно, нерелевантними за своїм змістом є ПРН5 і 8 для ОК2 «Іноземна мова за професійним спрямуванням», ПРН2 і 9 для ОК4 «Організація проведення наукових досліджень», ПРН5 для ОК6 «Математичне моделювання та планування експерименту». Варто зазначити, що назви деяких вибіркових дисциплін є невдачними. Наприклад, назви ВК3 «Принципи оптимізації технологій аквакультури» чи ВК7 «Науково-теоретичні принципи оцінки екологічного стану водойм» є надто звуженими, оскільки оптимізація технологій чи оцінювання екосередовищного стану, крім принципів, передбачають широке коло інших аспектів. Назва ВК10 «Науково обґрунтовані методи профілактики захворювань риб» нашоухує на думку про існування науково необґрунтованих методів. Загалом, незважаючи на суперечливість матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами, дисципліни, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему і в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз профілю ОНП та робочих програм дисциплін, тематика науково-дослідних робіт, публікацій аспірантів та наукових керівників, коло роботодавців підтверджують, що зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство». Із зазначеною предметною областю корелюють цілі навчання за ОНП, перелік потенційних місць працевлаштування, перелік очікуваних компетентностей здобувачів. Освітні компоненти циклу спеціальної підготовки сприяють освоєнню інноваційних технологій відтворення об'єктів аквакультури, а також удосконаленню методичних і практичних

навичок у сфері водних біоресурсів. Зміст усіх пропонованих для вибору дисциплін має суто професійне спрямування.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Документи, які унормовують можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти в НУБіП, розміщено на вебсторінці «Аспірантура» (<https://nubip.edu.ua/node/1173/15>). У переліку положень наявні «Порядок реалізації аспірантами права на вільний вибір навчальних дисциплін», «Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії» (документів у вкладенні не виявлено), «Положення про академічну мобільність студентів і аспірантів» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/p_pro_akad.mobilnist_studentiv_i_aspirantiv_nubip_2_o.pdf). Питання формування індивідуальної траєкторії урегульовано також «Положенням про організацію освітнього процесу підготовки доктора філософії» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf), в якому йдеться про формування індивідуального плану аспіранта, процедуру вибору дисциплін, а також про право аспіранта обирати дисципліни нижчих рівнів вищої освіти, але вони мають бути пов'язані зі спеціальністю і погоджені з науковим керівником та керівництвом відповідного факультету. У результаті інтерв'ювання з'ясовано, що зазначеним правом не скористався ще жоден аспірант на ОНП спеціальності 207. Із пропонованих 11 вибірковок дисциплін здобувач освіти може обрати 3 освітні компоненти обсягом 5 кредитів кожен. Відтак, здобувач має змогу обрати 15 кредитів вибірковок дисциплін, що становить 25 % від загального обсягу ОНП. Вибір здобувача закріплюється в заяві на вивчення вибірковок дисциплін. Анотації вибірковок дисциплін розміщено в окремій рубриці на вебсторінці факультету (<https://nubip.edu.ua/node/106856>). Всі вибіркокі дисципліни в індивідуальних навчальних планах аспірантів ОНП дотичні до тематики їх наукових досліджень. Під час інтерв'ювання аспіранти виявили обізнаність щодо процедури вибору дисциплін, їх обсягу, а також змогли обґрунтувати власний вибір. Ознайомлення з індивідуальними навчальними планами аспірантів різних років вступу довели, що вони мали різні вибіркокі дисципліни.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практичну підготовку за своїм фахом аспіранти мають змогу пройти на базі дослідних лабораторій інституту, де вони виконують свої дисертаційні дослідження. Досягнення ПРН 3, 5-7 забезпечує ОК 9 «Педагогічна практика» обсягом 4 кредити. Розроблено відповідне «Положення про педагогічну практику» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_ped.praktiku_2020.pdf). Базами для проходження педагогічної практики є кафедри факультету тваринництва та водних біоресурсів. Аспірант також може пройти практику на інших кафедрах Університету та аналогічних кафедрах (підрозділах) інших ЗВО. Запитання стосовно педагогічної практики включено до анкет для здобувачів, під час анкетування та інтерв'ювання у фокус-групі вони зазначали про достатність обсягу педагогічної практики. Таким чином, ОНП передбачає практичну підготовку здобувачів під час реалізації ОНП, у тому числі педагогічну практику, що уможливорює набуття компетентностей, необхідних для працевлаштування як на різних підприємствах галузі, так і в закладах освіти.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття соціальних навичок здобувачами вищої освіти відбувається передусім у рамках циклу дисциплін загальнонаукової підготовки, зокрема Філософії, Іноземної мови, Педагогіки та управління закладами вищої освіти, а також педагогічної практики, на яких формуються лідерські якості, здатність спілкуватися в науковому та професійному середовищі, в тому числі іншомовному, здатність ефективно взаємодіяти з іншими людьми; здатність практикувати філософське мислення, демонструвати, аналізувати та інтегрувати знання та ін. Формат занять передбачає роботу в команді, підготовку презентацій, доповіді з проблемних тем, вирішення ситуаційних завдань. У фокус-групах НПП та здобувачів освіти було підтверджено використання викладачами інтерактивних технологій навчання. Комунікативні навички аспіранти набувають також під час щосеместрових звітувань, участі в науково-практичних конференціях, діяльності товариства молодих учених, виконуючи дослідження на базі дослідних господарств. Соціальна інфраструктура університету, яка включає ННЦ виховної роботи і соціального розвитку (<https://nubip.edu.ua/node/47818>), відділ соціальної роботи (<https://nubip.edu.ua/node/12433>), також сприяють формуванню м'яких навичок здобувачів освіти.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОНП спеціальності 207 в НУБіП регламентовано «Положенням про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня PhD» та «Положенням про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії». Освітня складова ОНП реалізується лише впродовж двох семестрів – першого і третього, другий та четвертий-восьмий семестри присвячено проведенню наукової роботи аспіранта та проходженню педагогічної практики на 3-му році навчання (4 кредити ЄКТС). Виконання практичних і лабораторних робіт та захист звітів відбувається під час аудиторних занять. Співвідношення між аудиторними годинами і самостійною роботою за освітніми компонентами циклу загальнонаукових дисциплін та циклу вибіркових дисциплін становить 1 : 2, циклу дисциплін спеціальної підготовки – 1 : 3 та 1 : 4. Ознайомлення з навчальними планами різних років, робочими програмами дисциплін, а також інтерв'ювання здобувачів освіти підтвердили відповідність обсягу ОНП фактичному навантаженню аспірантів. Моніторинг навантаження аспірантів в Університеті проводиться шляхом опитування, анкетування, обговорення на засіданнях кафедр і ради аспірантів, вченій раді факультету тваринництва та водних біоресурсів. Скарги аспірантів про надмірне аудиторне навантаження не надходили. Обсяг ОНП достатній для досягнення цілей та ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» в НУБіП за дуальною формою не передбачено.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильною стороною ОНП, яка реалізується в НУБіП, можна вважати здійснення практичної підготовки здобувачів на базі спеціалізованих лабораторій, що сприяє здобуттю компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. В Університеті наявна практика аналізу задоволеності здобувачів якістю освітньої програми та освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Робочі програми дисциплін не містять інформації про очікувані програмні компетентності та результати навчання відповідно до стандарту вищої освіти й змісту профілю ОНП. Рекомендації: До початку нового навчального року оновити зміст РП дисциплін: визначити релевантні програмні компетентності та результати навчання, які узгоджуються із зазначеними у стандарті вищої освіти й профілі ОНП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура і зміст ОНП відповідає вимогам критерію 2 за більшістю підкритеріїв. З огляду на те, що за підкритерієм 5.2 виявлено недоліки (невідповідність декларованих ПРН для ряду освітніх компонентів), які можна усунути в короткі терміни, ЕГ вважає, що ОНП відповідає рівню В за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОНП чіткі, зрозумілі, не містять дискримінаційних положень. Їх оприлюднено на офіційному вебсайті ЗВО у розділі "Відділ аспірантури" (<https://nubip.edu.ua/node/90928/2>). В Правилах прийому до аспірантури відображено всі етапи вступної кампанії, зокрема перелік спеціальностей та освітньо-наукових програм, правила та терміни прийому, перелік документів для вступу https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u358/pravila_aspirantura_2023_1.pdf. В даному нормативному документі прописано процедуру визнання сертифікатів рівня знання іноземних мов. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом. Наведено інформацію стосовно процедури подання апеляції на результати вступних випробувань. Зарахування до аспірантури проводиться за сумою балів, отриманих за вступні випробування. Результати вступних випробувань оприлюднюються на офіційному сайті ЗВО. Під час інтерв'ювання аспірантів було з'ясовано, що вони не стикалися з дискримінаційними ситуаціями або оскарженням результатів вступних іспитів під час вступної кампанії.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом здобувачів здійснюється на підставі Правил прийому до аспірантури НУБіП (<https://nubip.edu.ua/node/90928/2>). Вступники до аспірантури НУБіП України здійснюють презентацію дослідницьких пропозицій та складають вступні випробування: зі спеціальності, іноземної мови та філософії. Особам, які вступають до аспірантури з іншої спеціальності, ніж та, яку зазначено в дипломі магістра, можуть бути призначені додаткові вступні випробування за рішенням Приймальної комісії. У списку рекомендованих джерел літератури Програми додаткових вступних іспитів зазначаються застарілі російськомовні джерела, серед яких тези конференцій (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/programa_dodatkovih_vstupnih_viprobuvan_2022-na_sayt.pdf). Особливості вступу на ОНП простежуються під час розрахунку конкурсного балу, в якому результат фахового іспиту має найвищий коефіцієнт (0,4). Крім того, у формулі передбачено можливість додаткових балів за успішну участь в олімпіадах, конкурсах, публікації у фахових виданнях.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, в НУБіП регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в НУБіП України» (п. 7.2 та 7.4) (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u341/2._polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_pidgotovki_doktora_filosofiyi_u_nacionalnomu_universiteti_bioresursiv_i_prirodokoristuvannya_ukr.pdf), «Положенням про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в НУБіП України» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_viznannya_rezultatuv_navchannya2019.pdf). Процедура визнання РН передбачає зарахування результатів навчання з урахуванням назв дисциплін, їх обсягів (розбіжність не повинна перевищувати 20 %) та форм атестації. Процедуру здійснює профільна кафедра. Затвердження визнаних результатів навчання здійснюється вченою радою факультету.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання та компетентностей, отриманих у системі неформальної чи інформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в НУБіП України» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_viznannya_rezultatuv_navchannya2019.pdf), «Положенням про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_ekz_i_zal._2020.pdf), які розміщено у вільному доступі на сайті ЗВО. Процедуру визнання прописано чітко та зрозуміло. Підставою для зарахування тем практичного чи лекційного матеріалу дисципліни є наявність підтверджувальних документів. Рішення про перезарахування робить лектор відповідної дисципліни разом із завідувачем кафедри. Під час інтерв'ювання фокус-груп ЕГ з'ясовано, що з нормативними документами стосовно визнання результатів навчання неформальної освіти аспіранти ознайомлені, мають досвід проходження курсів на освітніх платформах, зокрема з академічної доброчесності, однак недостатньо поінформовані про можливість перезарахування результатів навчання, отриманих після проходження сертифікатних курсів. НПП готові зараховувати окремі модулі, теми, навчальні завдання тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на ОНП чіткі, зрозумілі і доступні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Програми вступних випробувань як рекомендовані містять застарілі джерела літератури, в тому числі російськомовні. Здобувачі недостатньо поінформовані про можливість перезарахування результатів навчання, отриманих після проходження сертифікатних курсів. На момент акредитаційної експертизи не опубліковано програми вступних та додаткових вступних випробувань на ОНП 207 “Водні біоресурси та аквакультура”. Рекомендації: 1) оновити списки рекомендованих джерел літератури у програмах вступних випробувань - вилучити тези конференцій, застарілі російськомовні публікації; 2) забезпечити поінформованість здобувачів освіти про можливості перезарахування результатів навчання, отриманих під час проходження сертифікатних курсів; 3) своєчасно опубліковувати програми вступних випробувань для ознайомлення вступників

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП має високий рівень відповідності підкритеріям 3.1 і 3.3. Однак слабкі сторони, виявлені за підкритеріями 3.2 (застаріла російськомовна рекомендована література у програмах вступних і додаткових випробувань), а також 3.4 (низька поінформованість здобувачів щодо можливостей перезарахування результатів навчання, отриманих під час проходження сертифікатних курсів), дає підстави ЕГ оцінити критерій 3 рівнем В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час інтерв'ювання у різних фокус-групах з'ясовано, що здобувачі освіти на ОНП є повноцінними, автономними, відповідальними учасниками освітнього процесу. Вони мають власні потреби і можуть обирати форми й методи навчання. На ОНП аспіранти навчаються як за денною, так і заочною формами. В останні 2 роки навчання здійснювалося у змішаному форматі. Для цього в Університеті наявні необхідні матеріально-технічні ресурси. Викладачі мають можливість обирати методи та форми навчання, які забезпечують якісне навчання здобувачів та сприяють досягненню ПРН. Під час інтерв'ювання здобувачів з'ясовано, що вони реалізують свою академічну свободу шляхом вільного формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема вільного вибору форми навчання, навчальних дисциплін (ВК), наукового керівника та теми дисертаційної роботи відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozhennya_organizaciyu_osvitnogo_procesu_2021_z_dopovnenniyam_dlya_saytu.pdf). Здобувачі мають право обирати тематику для участі в конференціях, семінарах та інших наукових заходах. Практика підготовки аспірантів за ОНП та процедури проходження передзахисту та захисту дисертацій (<https://nubip.edu.ua/node/95512>, <https://nubip.edu.ua/node/101157>) дають підстави стверджувати, що в НУБіП України в цілому та його структурних підрозділах не обмежують академічні свободи як штатних НПП, так і здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії, а навпаки, всебічно заохочують до творчості та інноваційної діяльності. В Університеті наявна можливість використання дистанційного навчання, яке забезпечується навчально-інформаційним порталом eLearn (<https://elearn.nubip.edu.ua/>), сервісом вебінарів та вебконференцій Webex, корпоративною поштою НУБіП, платформами Google Meet та Zoom. Для врахування особистих уподобань і захоплень аспірантів проводиться їх консультування НПП, представниками знаних фірм та організацій щодо їх участі у різноманітних конкурсах, грантах, які організовуються МОН України (<https://nubip.edu.ua/node/58409>, <https://nubip.edu.ua/node/63723>, <https://nubip.edu.ua/node/106735>), що свідчить про наявність ще однієї форми студентоцентрованого підходу в освітньому процесі за ОНП. Зворотний зв'язок зі студентами реалізується шляхом зустрічей з гарантом, деканом факультету, проректором з науково-педагогічної роботи та розвитку, які зазвичай відбуваються по завершенню семестру, на яких здобувачі висловлюють свою думку щодо якості навчання та свої побажання щодо покращення змісту дисциплін і ОНП загалом. Двічі на рік проводиться зустріч аспірантів з

ректором університету (<https://nubip.edu.ua/node/91304>). Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти якістю освіти й освітнього процесу за ОНП визначається анкетуванням, результати якого оприлюднюються (https://drive.google.com/file/d/1LJoTP_tL8BlRqo_Fe6GKHArfBlHTDusR/view).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На офіційному вебсайті НУБіП України, зокрема на вебсторінці факультету тваринництва та водних біоресурсів, у вільному доступі розміщено ОНП, навчальні плани та інші необхідні документи, що інформують здобувачів та знайомлять їх з особливостями навчання за ОНП (<https://nubip.edu.ua/node/103735>). На початку вивчення кожного освітнього компонента НПП інформують здобувачів про мету, завдання, специфіку оцінювання, методологію проведення аудиторних занять, розміщення робочих програм (за необхідності надають паперовий примірник), наявність навчально-методичного забезпечення в бібліотеці. Під час роботи на платформі eLearn здобувачі отримують розсилку повідомлень, новин, оголошень з кожної дисципліни. Для кожного освітнього компонента як обов'язкового, так і вибіркового розроблено робочу програму та силабус (<https://nubip.edu.ua/node/106802>). Крім того, наявні ще анотації вибіркового дисциплін (<https://nubip.edu.ua/node/106856>), які розміщено у спеціальній вкладці для аспірантів. У робочих програмах дисциплін зазначаються методи й критерії оцінювання, форми підсумкового контролю. Водночас ці документи не містять інформації щодо компетентностей та очікуваних результатів навчання у відповідності до ОНП та стандарту вищої освіти. В них трапляються застарілі елементи – покликання на нечинні нормативні документи, рекомендована література понад 20-річну давнину поряд з однойменними новішими виданнями, де навіть йдеться про скасовану кредитно-модульну систему організації освітнього процесу. Серед рекомендованої літератури багато пропонується російськомовних джерел, хоча наявні аналогічні українські. Як методи навчання практично не наводяться сучасні педагогічні технології, інтерактивні методи. Ряд РП дисциплін не містять ознак професійного спрямування (навіть РП «Іноземна мова за професійним спрямуванням»), тобто в тематиці лекційних, практичних занять, самостійної роботи, контрольних запитань відсутні аспекти, які мають відношення до сфери водних біоресурсів. Наприклад, РП з дисципліни «Філософія науки» складено для 16 спеціальностей одночасно, РП «Комп'ютерна обробка інформації» - для 11, «Математичне моделювання та планування експерименту» - для 13. На думку ЕГ, ключові слова предметної сфери ОНП мають бути присутні щонайменше у тематиці самостійної роботи здобувачів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

На базі факультету тваринництва та водних біоресурсів функціонують навчально-наукові, науково-дослідні та навчально-науково-виробничі лабораторії, які вільно та на безоплатній основі використовуються здобувачами та їх науковими керівниками для виконання досліджень та постановки експериментів з використанням сучасного лабораторного обладнання (<https://nubip.edu.ua/node/1117/9>, <https://nubip.edu.ua/node/1118>). Освітній процес здобувачів освіти передбачає поєднання навчання і досліджень, що відбувається під час виконання практичних (лабораторних) занять, на яких аспіранти досліджують реальні об'єкти, відпрацьовуючи методики досліджень та навички роботи з інструментарієм (<https://nubip.edu.ua/node/1117/3>, <https://nubip.edu.ua/node/1118/3>, <https://nubip.edu.ua/node/103480>, <https://nubip.edu.ua/node/81555>, <https://nubip.edu.ua/node/96527>, <https://nubip.edu.ua/node/120054>). Практична підготовка і дисертаційна робота передбачає проведення дослідницької роботи (<https://nubip.edu.ua/node/103480>, <https://nubip.edu.ua/node/81555>, <https://nubip.edu.ua/node/96527>, <https://nubip.edu.ua/node/120054>). Здобувачів освіти активно залучають до дослідницької роботи та навчання у наукових лабораторіях ІРГ НААН України (<https://if.org.ua/index.php/uk/golovna/strukturni-pidrozdili>) (Коваленко Б.Ю, Поліщук Н.В. та Шаріло Д.Ю., Макаренко А.А., Корж О.А. та ін.), державних та ініціативних науково-дослідних тематиках: «Розробка сучасних способів підвищення продуктивності та якості продукції цінних об'єктів аквакультури» (№0117U002732); «Екологічні закономірності перебігу метаболічних процесів в онтогенезі та в різні періоди річного циклу прісноводних риб» (№ 0118U000395); «Дослідження впливу препарату "Чиктонік" на рибницькі показники і якість продукції об'єктів аквакультури» (№ 0121U110474); «Встановити особливості фізіологічного статусу риб у різні періоди річного циклу за умов глобального потепління та впливу антропогенних чинників» (№110/19-пр2020), «Використання сучасних біологічно-активних препаратів в аквакультурі (№ БФ/37-2021)». Спеціалізовані кафедри на високому рівні співпрацюють з Радою роботодавців, які надають свою матеріально-технічну базу для проведення наукових досліджень аспірантів та НПП за різними напрямками. Наказом МОН від 25.03.2021 р. № 372 «Про результати державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової діяльності» НУБіП пройшов атестацію за чотирма науковими напрямками, серед яких аграрні науки та ветеринарія і технічні науки отримали оцінку «А», тобто дослідження і розробки, зокрема на факультеті тваринництва та водних біоресурсів, виконуються на високому професійному рівні (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-rezultati-derzhavnoyi-atestaciyi-zakladiv-vishoyi-osviti-v-chastini-provazhennya-nimi-naukovoyi-naukovo-tehnichnoyi-diyalnosti>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі ОНП є активними учасниками конференцій та семінарів різних рівнів, проходять програми стажування та підвищення кваліфікації. Отриманий досвід вони використовують для удосконалення змісту та структури навчальних дисциплін у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу підготовки доктора філософії у НУБіП України» (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>), яке регламентує терміни оновлення ОНП, НП і ОК. Зазначені документи оновлюються щороку і затверджуються перед початком навчального року. Для цього відбувається постійне консультування з зовнішніми стейкхолдерами, опитування здобувачів. Результати такої співпраці обговорюються на засіданні вченої ради факультету, кафедр (<https://nubip.edu.ua/node/106810>). Наприклад, за результатами консультацій з роботодавцями з метою забезпечення спеціальних компетентностей до ОНП 2021 року вступу було введено ВК7–9. Електронні навчальні курси дисциплін підлягають щорічному оновленню їх змісту та переатестації кожні 5 років. Гарант ОНП Бех В.В. та доцент кафедри аквакультури Марценюк В.П. є постійними членами Мережі аквакультуральних центрів в Центральній та Східній Європі NACEE. Бех В. В. є стипендіатом програм NATO Science Fellowship Science Program, експертом асоціації COST (European Cooperation in Science and Technology) з аквакультури й рибальства, багаторазово брав участь у програмах ФАО у Киргизькій Республіці, Таїланді, Туреччині. Свій досвід, наукові досягнення, інноваційні підходи викладачі інтегрують у зміст навчальних дисциплін, що підтверджували здобувачі під час інтерв'ювання.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Міжнародна діяльність у НУБіП здійснюється на високому рівні. ЗВО нині представлений у більш ніж 50 міжнародних проектах і програмах, є членом багатьох міжнародних організацій (<https://nubip.edu.ua/node/1410>, <https://nubip.edu.ua/node/14>, <https://nubip.edu.ua/inter/partners>), що відкриває для здобувачів широкі можливості для проведення наукової роботи та всебічного розвитку. «Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії НУБіП України» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/10_2._polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_zdobuvachiv_vishchoyi_osviti_stupenya_doktora_filosofiyi_2019_r.pdf) регламентує порядок реалізації академічної мобільності аспірантів, яка здійснюється відповідно до укладених двосторонніх угод НУБіП України й закордонними ЗВО. Пандемія та воєнний стан в Україні суттєво вплинули на можливості здобувачів брати участь у програмах академічної мобільності. Однак факультет продовжує брати участь у різноманітних міжнародних заходах (з виїздом за межі України, в Україні, або ж дистанційно (<https://nubip.edu.ua/node/93864>, <https://nubip.edu.ua/node/85327>, <https://nubip.edu.ua/node/47773>, <https://nubip.edu.ua/node/61497>, <https://nubip.edu.ua/node/45757>, <https://nubip.edu.ua/node/61496>, <https://nubip.edu.ua/node/117412>, <https://nubip.edu.ua/node/120248>)) підтримує міжнародну співпрацю з іноземними партнерами, стимулює міжнародну діяльність здобувачів та НПП. ОНП передбачає ознайомлення здобувачів зі світовими науковими здобутками у сфері водних біоресурсів та аквакультури шляхом надання доступу до міжнародних досягнень для НПП і аспірантів через базу Web of Science і SCOPUS (<https://www.scopus.com>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Більшість аспірантів ОНП залучені до виконання державних та ініціативних науково-дослідних робіт. Активна міжнародна співпраця НУБіП, велика кількість угод про міжнародне співробітництво забезпечують перспективи для інтернаціоналізації освітнього процесу на ОНП. Здобувачі освіти мають безоплатний доступ до міжнародних наукових досягнень та можливість безоплатної публікації статей у фаховому виданні Університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

В РП деяких дисциплін як рекомендовані пропонуються застарілі, а також російськомовні літературні джерела поряд з аналогічними актуальними українськими. Робочі програми дисциплін циклу загальнонаукової підготовки професійно "знеособлені" – у їх змісті не простежується зв'язку з предметною сферою ОНП. Рекомендації: 1) до початку нового навчального року оновити зміст робочих програм дисциплін, зокрема списки рекомендованої літератури; 2) у змісті дисциплін загальнонаукового циклу врахувати професійну спрямованість ОНП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОНП має високий рівень відповідності за підкритеріями 4.3-4.5. З огляду на виявлені слабкі сторони за підкритерієм 4.2 (наявність застарілої, російськомовної літератури в РП деяких дисциплін, професійна «знеособленість» РП дисциплін циклу загальнонаукової підготовки), які можуть бути легко усунутими, ЕГ дійшла висновку, що навчання і викладання за Критерієм 4 в цілому відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Як форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти в НУБіП передбачено тестування, письмова контрольна робота, колоквиум, результати експерименту, розрахункова чи розрахунково-графічна робота. Найбільш поширеною формою контролю знань є тестування, що реалізується в електронних навчальних курсах (ЕНК) (<https://elearn.nubip.edu.ua>). Інструментарій розроблення контрольних дидактичних матеріалів у межах ЕНК уможливорює створення питань/завдань різних типів і складності, а також тестові питання для самоперевірки. Положення про навчально-інформаційний портал (<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/folder/view.php?id=23004>) регламентує єдині вимоги, порядок та правила створення і роботи з ЕНК. Форми контролю організовані згідно з Положенням про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня PhD (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>) та Положенням про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_ekz._i_zal._2020_2.pdf). Робочі програми ОК та силабуси (<https://nubip.edu.ua/node/90928/13>, <https://nubip.edu.ua/node/106802>) містять інформацію про критерії оцінювання знань ЗВО. Під час вивчення курсу «Філософія науки» обов'язковим навчальним елементом є написання реферату обсягом 25 сторінок, що поряд з есе, проектом тощо є сьогодні доволі несучасним видом навчальної роботи, особливо на третьому рівні вищої освіти. Реферати не піддають перевірці на текстові збіги за використання спеціального програмного забезпечення. Чіткість і зрозумілість контрольних заходів забезпечується своєчасним повідомленням про них під час систематичних зустрічей здобувачів з деканом, гарантом; повідомленням про них НПП на початку вивчення кожного ОК. Наявність форм контролю та їх періодичність міститься у графіку освітнього процесу та розкладі екзаменаційної сесії. Положенням про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в НУБіП України встановлені єдині правила перездачі іспитів і заліків, оскарження їх результатів. Зворотний зв'язок від здобувачів дає змогу викладачу вносити певні коригування з метою забезпечення максимального сприяння досягненню здобувачами очікуваних результатів навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації відповідають стандарту вищої освіти спеціальності 207 Водні біоресурси та аквакультура третього (освітньої-наукового) рівня вищої освіти. Відповідно до Положення про порядок звітування аспірантів/здобувачів про виконання індивідуального плану наукової роботи (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>) атестація аспірантів проводиться двічі на рік. Атестація відбувається на випускових кафедрах та засіданні атестаційної комісії, призначеної наказом ректора. На засіданнях атестаційної комісії здобувачі I–IV років навчання доповідають про виконання індивідуальних планів роботи (в усній формі). Звітні документи подаються ними у відділ аспірантури. Здобувачі IV року до кінця поточного навчального року подають науковому керівнику (керівникам) дисертаційну роботу, оформлену згідно з чинними вимогами, і доповідають її основні положення на засіданні випускової кафедри (<https://nubip.edu.ua/node/82778>). Під час інтерв'ювання здобувачі й викладачі підтвердили наявність атестацій здобувачів за результатами навчання. Накази ректора про атестацію здобувачів доктора філософії розміщено на вебсайті Університету (<https://nubip.edu.ua/node/90928/8>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів в НУБіП регулюється "Положенням про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня PhD" (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>), "Положенням про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії" (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_ekz._i_zal._2020_2.pdf). Процедuru двох щорічних атестацій аспірантів описано в «Положенні про порядок звітування аспірантів/здобувачів про виконання індивідуального плану наукової роботи» (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>). За місяць до початку екзаменаційної сесії складається графік екзаменів та заліків, який затверджується начальником відділу аспірантури та розміщується на сайті цього відділу (<https://nubip.edu.ua/node/90928/13>). Накази про проведення атестації аспірантів також висвітлюються на електронній сторінці відділу аспірантури (<https://nubip.edu.ua/node/90928/8>). Задоволеність здобувачів

зрозумілістю контрольних заходів моніториться за допомогою анкетування відповідно до Порядку опитування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/poryadok_opituvannya_zvo_2021.pdf). Процедури щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів описано в «Положенні про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня PhD» (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>) та висвітлено в «Наказі про запобігання конфлікту інтересів в НУБіП України» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u142/nakaz_no_418_02.06.2020.pdf). Крім того, в Університеті працює уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (<https://nubip.edu.ua/node/18211>), є електронна скринька довіри (antikor@nubip.edu.ua), яка розміщена на сайті аспірантури. Прецедентів оскарження результатів контрольних заходів на ОНП «Водні біоресурси та аквакультура» не траплялось (<https://nubip.edu.ua/node/91599>). Під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили свою обізнаність стосовно правил і порядку проведення контрольних заходів, можливості оскарження результатів оцінювання, повідомили про розміщення на вебсайті ЗВО відповідної нормативно-правової бази.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в НУБіП регламентуються «Положенням про академічну доброчесність» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u187/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist.pdf), «Антикорупційною програмою НУБіП» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u268/antikorupciyna_programa_na_sayt_o.pdf), «Етичним кодексом науково-педагогічного працівника» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/E_Kodeks.pdf). Щодо принципів дотримання академічної доброчесності адміністрація університету, відділ якості освіти, наукова бібліотека, завідувачі кафедр, наукові керівники та НПП кафедр постійно ознайомлюють здобувачів шляхом проведення бесід, семінарів, зустрічей, конференцій (<https://nubip.edu.ua/node/92036>). Крім того, НПП проходять опитування «Академічна доброчесність та якість освіти» в рамках проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academ IQ). Відповідно до «Положення про академічну доброчесність», усі навчально-методичні та наукові роботи (зокрема, дисертаційні роботи) НПП, докторантів та здобувачів вищої освіти розміщуються в репозиторії Університету та піддаються перевірці на наявність плагіату. Відповідно до «Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату» (<https://nubip.edu.ua/node/12654>), текстові збіги у дисертаційних роботах мають становити не більш як 40 % (п. 6.3), що, на думку ЕГ, є зависоким. У НУБіП для перевірки письмових робіт на авторську оригінальність використовують онлайн-сервіси StrikePlagiarism та Unicheck (ТОВ «Антиплагіат»). Під час інтерв'ювання аспіранти виявили обізнаність щодо принципів академічної доброчесності, нормативно-правової бази ЗВО із дотримання академічної доброчесності. За період підготовки здобувачі вищої освіти за ОНП Водні біоресурси та аквакультура з випадками академічної недоброчесності не стикались, про що свідчать їхні відповіді під час анкетування (https://drive.google.com/file/d/1LJoTP_tL8BlRqo_Fe6GKHArfBlHTDusR/view, <https://drive.google.com/file/d/1LhisgM6vjxDUX99Inx3HxNCJPYwbZ3MG/view>, https://drive.google.com/file/d/1MGh_CAVoR3goWDFSTyteKazRvE4oEo3O/view). В НУБіП України існують чіткі та зрозумілі стандарти, політика та процедури дотримання академічної доброчесності, яких мають дотримуватися всі учасники освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Чіткість і доступність інформації щодо контрольних заходів. Використання різних сервісів (StrikePlagiarism, Unicheck) для перевірки дисертаційних робіт на плагіат. Прозорість проведення контрольних заходів та визначеність процедур їх оскарження.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

В ЗВО унормовано занадто високий допустимий рівень текстових збігів для дисертаційних робіт (40 %). Рекомендації: переглянути вимоги «Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату» щодо допустимих рівнів текстових збігів у різних видах наукових робіт, взявши до уваги, що оригінальною вважають роботу з величиною коефіцієнта подібності не вище 20%.

Рівень відповідності Критерію 5.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Враховуючи сильні сторони ОНП щодо чіткості процедур проведення контрольних заходів, а також слабкі сторони за підкритерієм 5.4 (зависокий допустимий рівень текстових збігів у дисертаційних роботах), ЕГ дійшла висновку, що за критерієм 5 ОНП відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз забезпечення ОНП людськими ресурсами на основі вивчення даних таблиці 2 Відомостей про самооцінювання, ознайомлення з науковим доробком НПП, залучених до викладання на ОНП, інтерв'ювання НПП і здобувачів освіти засвідчує високий рівень відповідності академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників тим освітнім компонентам, які вони викладають на ОНП. Підтвердженням цього є наявні дипломи про вищу освіту, наукові ступені, атестати про вчене звання, свідоцтва про підвищення кваліфікації, дані щодо опублікованих наукових праць. Обов'язкові освітні компоненти викладають 6 докторів і 3 кандидати наук. НПП є кваліфікованими дослідниками, які активно займаються науковою діяльністю, відповідають не менш як 4 підпунктам пункту 38 Ліцензійних умов. Крім того, проф. Бех В.В. та доц. Марценюк В.П. є міжнародними експертами - постійними членами Мережі аквакультуральних центрів в Центральній та Східній Європі. Бех В.В. є експертом COST (European Cooperation in Science and Technology) і ФАО. Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти дали високу оцінку професійним якостям своїх викладачів. Загалом кваліфікація НПП, задіяних у реалізації ОНП, уможливорює досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Питання кадрової політики перебуває на постійному контролі ректорату і кадрової комісії університету. Її основні проблеми і перспективи розвитку розглядаються на засіданнях кадрової комісії та вченої ради університету (<https://nubip.edu.ua/node/39717>, <https://nubip.edu.ua/node/121511>). Під час конкурсного добору НПП для викладання на освітньо-наукових програмах основним критерієм є академічна або професійна відповідність дисциплінам, які вони викладають. Конкурсний добір НПП в Університеті регламентує «Порядок проведення конкурсу на заміщення посад НПП НУБіП України» (<https://nubip.edu.ua/node/5635>). Процедури конкурсного добору викладачів прозорі і дають змогу забезпечити високий рівень професіоналізму для реалізації ОНП. Для оцінювання рівня професійної кваліфікації проводяться відкриті лекційні, практичні, лабораторні або семінарські заняття, а також опитування здобувачів (<https://nubip.edu.ua/node/91599>, https://drive.google.com/file/d/1LJoTP_tL8BlRqo_Fe6GKHArfBlHTDusR/view).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час навчального процесу за ОНП Водні біоресурси та аквакультура університет постійно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Цьому активно сприяють університетська (<https://nubip.edu.ua/node/21573>) та факультетська Ради роботодавців (<https://nubip.edu.ua/node/71771>). Спільно з представниками ради роботодавців переглянуто та удосконалено навчальний план підготовки фахівців ступеня доктора філософії зі спеціальності 207 "Водні біоресурси та аквакультура" у відповідності до потреб ринку праці та викликів і потреб галузі та спеціальності. Роботодавці залучені до організації та реалізації освітнього процесу (<https://nubip.edu.ua/node/103222>), надають доступ до матеріально-технічної бази своїх підприємств (<https://nubip.edu.ua/node/103480>, <https://nubip.edu.ua/node/81552>), беруть безпосередню участь в освітньому процесі (<https://nubip.edu.ua/node/93894>, <https://nubip.edu.ua/node/96863>, <https://nubip.edu.ua/node/94969>). Одним із крайніх заходів за участі роботодавців був семінар «Кращі агропрактики в аквакультурі» у вересні 2022 р., на якому досвід ділились рибовод із Київщини, керівник групи компаній «Бестер» Юрій Яременко та голова наглядової ради ПрАТ «Компанія "Бастіон" Володимир Гурман (<https://nubip.edu.ua/node/105156>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Члени Ради роботодавців забезпечують здобувачам доступ до своєї матеріально-технічної бази для проведення наукових досліджень (рибне господарство «Бестер», дослідні господарства Інституту рибного господарства НААН України, ПП «Фортуна ХХІ» та інші), проведення майстер-класів за участю ДП "Укрриба", наукових лабораторій Інституту рибного господарства; меценатство в облаштуванні лекційних аудиторій мультимедійним обладнанням, проведення косметичних ремонтів в лабораторіях (ПрАТ «Чернігіврибгосп», ТОВ «Лебединська РМС»). На базі факультету тваринництва та водних біоресурсів було проведено круглий стіл, присвячений рибній політиці України (<https://nubip.edu.ua/node/39815>, <https://nubip.edu.ua/node/63723>) за участі Державного агентства меліорації та рибного господарства України, представників провідних фірм та наукових установ галузі аквакультури України) (<https://nubip.edu.ua/node/105156>, <https://nubip.edu.ua/node/109404>). З огляду на те, що ОНП було розроблено спільно з науковцями Інституту рибного господарства НААНУ, до викладання дисциплін вибіркового блоку залучаються експерти галузі, провідні науковці зазначеного інституту.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО постійно сприяє професійному розвитку НПП у такий спосіб: 1) створено нормативне забезпечення професійного розвитку («Положення про підвищення кваліфікації НПП НУБіП у провідних підприємствах, організаціях, установах та навчальних закладах України» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_pidvishchennya_kvalifikaciyi.pdf); 2) функціонує ННІ неперервної освіти і туризму (<https://nubip.edu.ua/structure/nni-nt>), де пропонуються програми безоплатного підвищення кваліфікації для НПП (<https://nubip.edu.ua/node/1069/17>); 3) розроблено систему стимулювання для професійного розвитку через запровадження рейтингової системи оцінювання діяльності НПП (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/pologennya_o.pdf); 4) діє «Семінар з підвищення педагогічної майстерності наставників академічних груп» (<https://nubip.edu.ua/node/70543>, <https://nubip.edu.ua/node/56136>) та «Школа молодого педагога» (<https://nubip.edu.ua/node/41036>, <https://nubip.edu.ua/node/63327>, <https://nubip.edu.ua/node/70741>, <https://nubip.edu.ua/node/70544>); 5) заохочуються стажування НПП (в т. ч. онлайн) (<https://nubip.edu.ua/node/61512>, <https://nubip.edu.ua/node/63202>, <https://nubip.edu.ua/node/102199>, <https://nubip.edu.ua/node/40319>, <https://nubip.edu.ua/node/111055>, <https://nubip.edu.ua/node/121138>). Професійному розвитку викладачів сприяють також вебінари на базі платформи Web of Science, які проводить науково-технічна бібліотека (<https://nubip.edu.ua/node/76427>; <https://nubip.edu.ua/node/78773>; <https://nubip.edu.ua/node/%2080248>, <https://nubip.edu.ua/node/107074>, <https://nubip.edu.ua/node/95680>, <https://nubip.edu.ua/node/118635>, <https://nubip.edu.ua/node/114178>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Розвиток викладацької майстерності стимулюється у ЗВО такими шляхами: 1) рейтинговою системою оцінювання діяльності НПП та структурних підрозділів НУБіП України (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/pologennya_o.pdf), яка має фінансові, кар'єрні та моральні стимули; 2) відзначенням на Вченій раді університету та факультету кращих НПП року за результатами опитування здобувачів, їх інтерв'ювання (<https://nubip.edu.ua/node/70049>, https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u331/zvit_2021.pdf, https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u331/zvit_2019.pdf, <https://nubip.edu.ua/node/13226>); 3) врученням нагород, подяк, грамот (<https://nubip.edu.ua/node/47510>, <https://nubip.edu.ua/node/98896>); 4) переведенням на посади та присвоєнням вчених звань (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/nmo-13_o.pdf); 5) грошовою винагородою педагогічних працівників за сумлінну працю, зразкове виконання посадових обов'язків (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u101/polozhennya_pro_nadannya_shchorichnoyi_groshovoyi_vinagorodi_2020.pdf) та преміюванням працівника НУБіП України (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/E_Kodeks.pdf, п.1.1-1.4); (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u101/polozhennya_pro_premiyuvannya_2020.pdf); 5) забезпеченням безоплатного доступу до міжнародних наукометричних баз, вебінарів і ресурсів наукової бібліотеки. Під час інтерв'ювання НПП вони зазначили, що мають різні відзнаки за сумлінну роботу – почесний знак МОН за освітні заслуги (проф. Амеліна С.М.), звання почесного працівника рибної галузі України (проф. Бех В.В., проф. Вовк Н. І.), відзнака як кращий викладач (доц. Коваленко В.О.), подяки від міського голови, Держрибгентства, персоніфіковані оклади за результатами рейтингування, грамоти.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Високий рівень академічної та професійної відповідності НПП дисциплінам, які викладають. Міжнародна експертиза НПП, які викладають на ОНП. Активність та зацікавленість роботодавців у реалізації ОНП (участь у проведенні занять, різних заходів, меценатство, надання бази для досліджень та ін.). Різноманіття застосовуваних інструментів для сприяння розвитку професійної та педагогічної майстерності викладачів (ННІ неперервної освіти, семінари, школи, вебінари). Участь здобувачів освіти в оцінюванні НПП. Висока ефективність рейтингової системи оцінювання діяльності НПП як інструменту стимулювання, що, на думку ЕГ, стало вагомим фактором досягнення НУБіП України високих рейтингових позицій серед закладів вищої освіти України.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Відсутні

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

За кожним із підкритеріїв, які характеризують людські ресурси в ЗВО, зокрема реалізують ОНП "Водні біоресурси та аквакультура", простежуються позитивні практики, які в сукупності обумовлюють отримання високих результатів у професійній та педагогічній діяльності. Загалом високі показники НУБіП у системі рейтингування закладів вищої освіти України є досягненням людських ресурсів, задіяних в освітньому процесі, виконанні науково-дослідних робіт, а також адміністративному менеджменті. Внутрішня рейтингова система оцінювання діяльності НПП, врахування думки здобувачів освіти під час оцінювання НПП, висування кандидатур НПП на отримання державних нагород працює ефективним інструментом стимулювання для працівників університету. На думку ЕГ, освітньо-наукова програма "Водні біоресурси та аквакультура" та освітня діяльність за цією ОНП повністю відповідають критерію 6, а досвід НУБіП щодо кадрової політики є взірцевим і заслуговує на поширення у сфері вищої освіти України. З огляду на зазначене, ЕГ оцінює ОНП за критерієм 6 рівнем А.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ проаналізувала матеріали звіту про самооцінювання, переглянула відеоматеріали, розміщені на вебсайті університету, провела онлайн-огляд МТБ та дійшла висновку, що фінансові та матеріально-технічні ресурси ЗВО повністю забезпечують реалізацію визначених ОНП цілей та ПРН. Зокрема, реалізацію ОНП забезпечено достатньою кількістю необхідного сучасного обладнання та наявністю відповідної соціальної інфраструктури, що використовується під час реалізації ОНП. Здобувачі СВО доктор філософії мають змогу навчатись у 17 навчальних корпусах та проживати в гуртожитках. Вони мають можливість користуватися їдальнею, кінно-спортивним комплексом, науковою бібліотекою (<https://nubip.edu.ua/structure/library>), інформаційним центром, обладнаним сучасною комп'ютерною технікою, міжнародним зв'язком (<https://nubip.edu.ua/node/8715>), електронною поштою. Університет має свою автомобільну базу та телефонну станцію. У ЗВО створені й функціонують навчальні, наукові, навчально-науково-виробничі лабораторії, кабінети, класи персональних комп'ютерів, майстерні, полігони (<https://www.youtube.com/watch?v=a5RX2dbiN5k>). До послуг здобувачів - Центр наукоємного обладнання (<https://nubip.edu.ua/node/81537>); Українська лабораторія якості й безпеки продукції АПК (<http://quality.ua/ua/>); лабораторії Інститут рибного господарства НААН України (<https://if.org.ua/index.php/uk/golovna/strukturni-ridrozdili>). Під час візиту ЕГ було продемонстровано навчальну лабораторію технологій в аквакультурі; ННВЛ рибництва; лабораторію молекулярних досліджень у тваринництві; лабораторію молекулярно-генетичних досліджень. Лабораторії оснащено сучасним устаткуванням та забезпечено необхідними реактивами для проведення досліджень аспірантів. Підтвердженням цього є також наданий гарантом ОНП перелік обладнання лабораторій та аудиторій. До послуг здобувачів також оздоровчий центр та студентський спортивно-оздоровчий табір (<https://nubip.edu.ua/node/56101>), Центр соціально психологічної реабілітації. Аналізуючи інформацію таблиці 1 звіту про самооцінювання щодо матеріально-технічного забезпечення кожного ОК, ЕГ дійшла висновку, що кожна дисципліна достатньою мірою забезпечена відповідними засобами для повноцінного її засвоєння. Навчально-методичною та науковою літературою учасників освітнього процесу забезпечує бібліотечний фонд НУБіП, що налічує понад 1 млн примірників. Окрім цього, надається безоплатний доступ до світових інформаційних ресурсів WoS, Scopus Ebscopublishing, Science Direct, Bentham Science (<https://nubip.edu.ua/node/39060>) з локальної мережі або за допомогою електронної пошти. До послуг здобувачів депозитарна бібліотека FAO. Щороку університет покращує стан МТБ шляхом оновлення лабораторного устаткування та обладнання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ під час проведення зустрічей та огляду матеріально-технічної бази отримала докази того, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів та здобувачів вищої освіти до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, що необхідні їм для реалізації даної ОНП. Зокрема, бібліотечними фондами усі учасники освітнього процесу користуються безоплатно, є безплатний доступ до мережі Інтернет та вільні зони з доступом Wi-Fi. Надається безплатний доступ до таких інформаційних ресурсів як WoS, Scopus (з електронної пошти), ResearchGate, Cambridge university press, Science Direct, Bentham Science (з локальної мережі університету). Завідувач наукової бібліотеки Т. С. Кіщак повідомила, що бібліотека надає здобувачам та академічному персоналу такі послуги як електронне доставляння документів (<https://nubip.edu.ua/structure/library>) та інформаційний моніторинг, що включає пошук наукової літератури та виправлення даної інформації на електронну пошту замовника. Для дистанційного навчання використовується портал eLearn (<https://elearn.nubip.edu.ua/login/index.php>) та платформа Moodle, наповнення якої було продемонстровано ЕГ під час резервної зустрічі. Під час роботи у фокус-групах було з'ясовано, що учасники освітнього процесу мають вільний безоплатний доступ до інфраструктури ЗВО або користування МТБ на пільгових умовах (абонементи на спортивні секції). Голова профкому студентів та аспірантів О. Мельник повідомив, що здобувачі уразливих категорій проживають на пільгових умовах, згідно з законодавством. Також здобувачі мають змогу сплачувати за проживання поетапно. Центр соціально-психологічної допомоги надає здобувачам можливість залишати під наглядом дітей на час складання екзаменів або роботи в бібліотеці на безоплатних умовах. Традиційно проводяться зустрічі керівництва університету зі здобувачами, Радою аспірантів (<https://nubip.edu.ua/node/91304>, <https://nubip.edu.ua/node/106714>), спілкою молодих вчених (<https://nubip.edu.ua/node/3530>). Рада аспірантів факультету (<https://nubip.edu.ua/node/82221>) здійснює опитування, виявлення потреб та інтересів здобувачів (<https://nubip.edu.ua/node/90460>, <https://nubip.edu.ua/node/91540>). Згідно з результатами анкетування аспірантів, НУБіП України забезпечує безоплатний доступ здобувачів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП на 100% (<https://nubip.edu.ua/node/91599>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У НУБіП України створено безпечне освітнє середовище для життя й здоров'я здобувачів вищої освіти за ОНП, у чому ЕГ мала можливість переконатися як під час ознайомлення з матеріально-технічною базою, так і під зустрічей з аспірантами, представниками студентського самоврядування. Аспіранти надали інформацію, що мають можливість отримати психологічну, інформаційну, організаційну та консультативну підтримку з боку академічного персоналу, наукових керівників, гаранта та керівництва факультету тваринництва та водних біоресурсів. Психологічну підтримку учасників освітнього процесу забезпечує соціально-психологічна служба, яка проводить індивідуальне консультування, надає можливість звернення онлайн на електронну пошту (mlolikaivanovich@gmail.com) (<https://nubip.edu.ua/node/47818/21>). Під час зустрічей з ЕГ аспіранти та випускники підтвердили студентоцентрованість освітнього процесу в НУБіП. У НУБіП України проводиться опитування для виявлення потреб здобувачів, що регламентується "Порядком опитування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, аналізу та представлення результатів опитування" ([poryadok_opituvannya_zvo_2021.pdf](https://nubip.edu.ua/node/90928) ([nubip.edu.ua](https://nubip.edu.ua/node/90928))). Відповідно до результатів анкетування здобувачів, освітнє середовище НУБіП України є безпечним для їх життя і здоров'я і дає можливість задовольнити їх потреби та інтереси на 100% (<https://nubip.edu.ua/node/91599>). У ЗВО для безпеки учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану обладнано укриття, що забезпечено санітарними кімнатами, доступом повітря та води.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За свідченням здобувачів вищої освіти та НПП, освітню та консультативну підтримку здобувачів забезпечують викладачі та наукові керівники аспірантів, проводячи консультації та залучаючи до наукової роботи. Інформаційну підтримку здобувачів забезпечує офіційний сайт ЗВО (<https://nubip.edu.ua/about>), відділ аспірантури (<https://nubip.edu.ua/node/90928>), кафедра аквакультури (<https://nubip.edu.ua/node/1118>) та навчально-інформаційний портал НУБіП України (<https://elearn.nubip.edu.ua/>). Консультативну підтримку здобувачам ОНП надають Відділ аспірантури, Наукова бібліотека, Рада аспірантів факультету тваринництва та водних біоресурсів, Рада молодих вчених НУБіП України, Центр соціально-психологічної служби, Центр соціально-психологічної реабілітації. Соціальну підтримку здійснює відділ соціальної роботи (<https://nubip.edu.ua/node/12433>), Центр соціально-психологічної служби, Центр соціально-психологічної реабілітації, Профком студентів та аспірантів факультету тваринництва та водних біоресурсів. ЕГ дійшла висновку, що НУБіП України повною мірою забезпечує для здобувачів ВО всебічну освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, що підтверджено також результатами опитування аспірантів (https://drive.google.com/file/d/1LJoTP_tL8BlRqo_Fe6GKHArfBlHTDusR/view).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час роботи у фокус-групах та огляду МТБ НУБіП України ЕГ пересвідчилась, що за ОНП «Водні біоресурси та аквакультура» особи з особливими освітніми потребами не навчаються. Усі навчальні корпуси НУБіП України обладнано пандусами, створено електронні навчальні курси на базі платформи eLearn, які дають змогу навчатись дистанційно. Центр соціально-психологічної служби (<https://nubip.edu.ua/node/63099>) забезпечує психологічний супровід здобувачів з особливими освітніми потребами. Здійснюється поселення здобувачів вищої освіти, що мають сім'ї, у гуртожитки з наданням окремої кімнати. У кожному корпусі допомогу та підтримку маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю покладено на чергового. Водночас унормований Порядок супроводу маломобільних груп населення відсутній. Реалізація права на освіту, в тому числі особами з особливими освітніми потребами прописано у «Правилах прийому...» (<https://nubip.edu.ua/node/30>). У Правилах прийому на навчання до аспірантури НУБіП України вступ за квотами для здобуття ступеня доктора філософії Правилами прийому не передбачений (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u358/pravila_aspirantura_2023_1.pdf). ЕГ рекомендує звернути увагу на безперешкодний доступ осіб з обмеженими фізичними можливостями до всієї інфраструктури шляхом створення централізованої служби супроводу або призначення відповідальних осіб, що потребує відображення у нормативній базі. Для потреб цієї категорії не облаштовано пристосувань для переміщення на вищі поверхи корпусів, приміщень санітарного призначення.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією) у НУБіП України регламентується нормативною базою, яка спрямована на запобігання та вирішення конфліктних ситуацій, а саме: Антикорупційна програма НУБіП (<https://cutt.ly/UPMzt9K>), "Етичний кодекс НПП" (<https://cutt.ly/aPMWU97>), "Положення про академічну доброчесність у НУБіП України" (<https://cutt.ly/8PMzRPx>). На сайті ЗВО представлено нормативно-правову базу щодо запобігання насильства та дискримінації жінок в університеті (<https://nubip.edu.ua/node/47818/37>), запобігання сексизму у закладах освіти (<https://nubip.edu.ua/node/47818/38>), запобігання та протидії булінгу (<https://nubip.edu.ua/node/47818/36>). Керівництво, працівники, посадові особи та учасники освітнього процесу у своїй діяльності дотримуються принципу "нульової толерантності" до будь-яких проявів корупції. У ЗВО політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій регулюється "Положенням про попередження та протидію сексуальним домаганням і дискримінації в НУБіП". Про конфліктні ситуації учасники освітнього процесу можуть повідомити у різний спосіб. Зокрема, через сайт ЗВО, на сторінці "Антикорупційні заходи", де викладено необхідну інформацію щодо звернення у разі виявлення фактів порушення антикорупційного законодавства працівниками університету (<https://nubip.edu.ua/node/18211>). З метою протидії хабарництву і зловживанням у ЗВО функціонує телефонна "гаряча лінія", якою можна оперативно інформувати керівництво про зловживання та інші негативні явища. На сайті університету наявна скринька довіри НУБіП (<https://nubip.edu.ua/node/1621/20>). Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ переконалась, що вони обізнані з інструментами повідомлення та врегулювання конфліктних ситуацій. Вони зазначили, що в разі виникнення будь-якої конфліктної ситуації будуть звертатися до гаранта програми, наукового керівника, представників Ради молодих вчених або Ради аспірантів. Згідно з результатами опитування, у здобувачів не виникало конфліктних ситуацій, а політика та процедури вирішення таких ситуацій є зрозумілими для 100% опитаних.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильною стороною в рамках даного критерію ЕГ відзначає використання здобувачами спеціалізованого навчально-лабораторного комплексу, ресурсів та різноманіття послуг бібліотеки. Позитивною практикою є також створення Центру соціально-психологічної реабілітації та порталу для дистанційного навчання eLearn.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Умови доступу до навчальних аудиторій, об'єктів інфраструктури для представників маломобільних груп є недостатніми (відсутня можливість переміщення на верхні поверхи будівель, залів спортивного комплексу). Для потреб цієї категорії не облаштовано приміщень санітарного призначення. Не унормовано порядок супроводу навчання студентів з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Рекомендації: 1. Забезпечити належні умови доступу для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до освітньої та дозвілєвої інфраструктури Університету. 2. Розробити Порядок супроводу навчання студентів з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОНП відповідає більшості підкритеріїв критерію 7 на високому рівні та має сильні сторони, до яких можна віднести наявність потужної матеріально-технічної бази, рівень соціально-психологічної підтримки учасників освітнього процесу. Позитивною практикою є створення в Університеті порталу дистанційного навчання eLearn. Виявлені недоліки за під критерієм 7.5 (недостатні умови доступу до навчальних аудиторій, об'єктів інфраструктури для представників маломобільних груп) належать до таких, які в короткий термін часу можуть бути виправлені. З огляду на це, ЕГ дійшла висновку про відповідність ОНП критерію 7 на рівні "В".

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Загальна політика щодо розроблення ОНП, її затвердження, відкриття і закриття, реалізації, моніторингу та періодичного перегляду в НУБіП визначена у «Положенні про освітньо-наукові програми доктора філософії» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_osvitno-naukovi_programi.pdf). Планування освітньої діяльності регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня PhD» (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>) та «Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» (<https://nubip.edu.ua/node/90928/4>). Відповідно до зазначених нормативних документів, ОНП може щорічно оновлюватися в частині усіх компонентів, крім місії (цілей) і ПРН. У ЗВО для вдосконалення якості ОП створено Науково-методичну раду гарантів. Підставою для оновлення ОНП можуть бути ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та/або академічної ради і/або НПП, які її реалізують; результати оцінювання якості; об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і/або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми. Навчальні плани піддаються моніторингу та періодичному перегляду щороку (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/np_vodni_bioresursi_ta_akvakultura_-_2020_na_sayt.pdf), (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/np_vodni_bioresursi_ta_akvakultura_-_2021-na_sayt.pdf), (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/np_vodni_bioresursi_ta_akvakultura_-_2022-na_sayt.pdf). Удосконалення ОНП відбувається як у результаті зворотного зв'язку з НПП, здобувачами, випускниками, роботодавцями, так і в результаті прогнозування розвитку спеціальності та потреб суспільства. НПП сприяють покращенню якості ОНП шляхом оновлення РП, силабусів та навчально методичного забезпечення навчальних дисциплін. За результатами перегляду ОНП 2020 р. було розширено перелік вибіркових компонентів – додано ВК 6, ВК 7, ВК8. Збільшено кількість кредитів на вивчення ОК4, ОК5, ОК6, ОК7. В ОНП 2021 р. розширено цикл загальнонаукової підготовки та введено нову дисципліну ОК4 «Організація проведення наукових досліджень», збільшено кількість кредитів ОК3. Своєю чергою, зменшено загальний обсяг у частині фахової підготовки з 32 кредитів ЄКТС до 27. Вибіркову складову розширено на ВК5, ВК7, ВК8 та за усіма ОК змінено форму підсумкового контролю на екзамен. Згідно з відомостями про самооцінювання, перегляд у 2021 р. дав змогу актуалізувати ОНП, досягнувши узгодженості очікуваних ПРН з ОК. Аналіз звіту СО, інтерв'ювання адміністративного персоналу, педагогічних працівників, роботодавців та здобувачів підтверджує, що до розроблення ОНП, навчального плану, цілей та ПРН залучаються всі учасники освітнього процесу та інші стейкхолдери.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти залучаються до перегляду ОНП відповідно до «Порядку опитування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, аналізу та представлення результатів опитування» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/poryadok_opituvannya_zvo_2021.pdf) шляхом усного опитування та анкетування. Згідно з результатами опитування, ОНП повністю задовольняє аспірантів, пропозицій та побажань не внесено (https://drive.google.com/file/d/1LJoTP_tL8BlRqo_Fe6GKHArfBlHTDusR/view, <https://nubip.edu.ua/node/91599>). Крім того, здобувачі мають можливість обговорювати та вносити пропозиції під час засідань Ради молодих вчених та Ради аспірантів факультету, що було підтверджено представниками цих підрозділів (Б. Коваленко, Т. Якубець). Внесені пропозиції розглядаються та враховуються на засіданнях робочої групи ОНП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці мають довготривалі зв'язки з факультетом та беруть безпосередню участь у процедурах забезпечення внутрішньої якості освіти через рецензування (<https://nubip.edu.ua/node/106810>, <https://nubip.edu.ua/node/33755>), обговорення та внесення пропозицій щодо покращення ОНП. У ЗВО створено Раду роботодавців НУБіП України (<https://nubip.edu.ua/node/21573>) та факультету (<https://nubip.edu.ua/node/71771>). На засіданнях Ради обговорюються питання якості підготовки фахівців на усіх рівнях освіти. Представники Ради роботодавців беруть участь у роботі вченої ради факультету, відкритих заходах і зустрічах (<https://nubip.edu.ua/node/58409>, <https://nubip.edu.ua/node/98896>, <https://nubip.edu.ua/node/106735>). До перегляду й оновлення ОНП також залучаються співробітники ІРГ НААН України, які входять до складу робочої групи. Безпосередню участь роботодавців у процедурах внутрішнього забезпечення якості ВО відображено також у протоколах засідань кафедри тваринництва та водних біоресурсів. Так, за пропозицією роботодавців було розширено варіативну складову ОНП такими дисциплінами як ВК5 «Наукові основи селекційно-племінної роботи в аквакультури», ВК7 «Науково-теоретичні принципи оцінки екологічного стану водойм», ВК8 «Сировинна база та раціональне використання водних біоресурсів» (Протокол №13 засідання ради роботодавців факультету від 26.02.2021р.). Проводиться опитування роботодавців, вносяться пропозиції щодо удосконалення якості ОНП (https://drive.google.com/file/d/1LxxULgTvr_NcbD9FxFwMMlIPtAABkxvu/view).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В НУБіП України функціонує Відділ працевлаштування випускників (<https://nubip.edu.ua/node/6882>), який моніторить стан затребуваності випускників ЗВО на ринку праці та оприлюднює актуальні вакансії. ЗВО підтримує зв'язок з випускниками шляхом їх залучення до проведення зустрічей зі здобувачами, на яких успішні випускники діляться своїм досвідом. На зустрічах зі здобувачами та НПП заступник директора Методично-технологічного центру з аквакультури М. Федоренко (випускник спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура») розповідав про сучасний стан та перспективи розвитку аквакультури Туреччини, Чехії та України (<https://nubip.edu.ua/node/97443>); випускниця факультету Ю. Буглак – директор ТОВ Аквакультура України, засновник ТМ FISKIN, голова Української асоціації аквакультури виступила перед студентами та аспірантами факультету й поділилася своїми враженнями про навчання на факультеті та його продовження на магістерській програмі за кордоном в країнах Європи (<https://nubip.edu.ua/node/96863>). Деякі випускники факультету продовжили свій професійний шлях у НУБіП України. Випускники входять до Ради роботодавців та беруть участь в обговореннях ОП (<https://nubip.edu.ua/node/71771>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

З метою забезпечення якості вищої освіти та своєчасного реагування на виявлені недоліки, зауваження та пропозиції щодо реалізації ОП в університеті створено Науково-методичну раду гарантів. У ЗВО функціонує відділ Відділ якості освіти, маркетингу та профорієнтаційної роботи, завданнями якого є координація діяльності з розроблення, впровадження та підтримання функціонування внутрішньої системи менеджменту якості в Університеті; організація та проведення внутрішніх перевірок (аудитів) системи менеджменту якості; збір та аналіз даних про результативність та ефективність робочих процесів системи менеджменту якості та інших процесів, пов'язаних з покращенням якості освіти в Університеті (<https://nubip.edu.ua/node/2121>). Відповідальність за здійснення моніторингу та періодичного перегляду ОНП покладено на випускові кафедри, вчену раду факультету, гаранта ОНП, групу забезпечення ОНП, навчально-методичний відділ, проректора з науково-педагогічної роботи та розвитку, раду роботодавців, стейкхолдерів.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП «Водні біоресурси та аквакультура» проходить первинну акредитацію. За результатами акредитацій інших ОНП в НУБіП України внесено доповнення до окремих положень: Положення про освітній процес; Положення про підготовку фахівців за дуальною формою здобуття вищої освіти; Порядок формування та вибору студентами вибіркових дисциплін освітніх програм; Положення про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ЗВО успішно формується культура якості, впроваджується політика забезпечення якості вищої освіти, що сприяє розвитку освітньої діяльності. У ЗВО створено Відділ якості освіти, маркетингу та профорієнтаційної роботи, який

здійснює внутрішній аудит ОП. Гарант ОНП та група забезпечення повністю відповідають за розроблення та реалізацію ОНП. На всіх етапах реалізації ОНП «Водні біоресурси та аквакультура» – її розроблення, перегляду, моніторингу – залучені здобувачі, представники студентського самоврядування, Ради молодих вчених, Ради аспірантів, роботодавці, випускники та інші стейкхолдери. НПП оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі власних наукових досягнень і сучасних практик. Учасники освітнього процесу дотримуються політики академічної доброчесності. Здобувачі та НПП ознайомлені з санкціями за порушення академічної доброчесності. Керівництво та співробітники НУБіП України дотримуються принципу «нульової толерантності» до будь-яких проявів корупції. У процесі спілкування з членами академічної спільноти з'ясовано, що вони поінформовані стосовно питань розвитку і удосконалення освітньої діяльності за ОНП «Водні біоресурси та аквакультура», сприймають політику та процедури забезпечення якості як корисні та готові долучатися до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильними сторонами в контексті даного критерію є функціонування Науково-методичної ради гарантів, тісна співпраця з роботодавцями, залучення успішних випускників до проведення відкритих лекцій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Пропозиції різних груп стейкхолдерів не оприлюднено на сайті ЗВО. Здобувачі освіти епізодично беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості. Рекомендації: 1) удосконалити зміст питань анкети здобувачів – розширити питаннями, які б стосувались конкретної ОНП з можливістю внесення пропозицій; 2) оприлюднювати на сайті ЗВО результати опитувань та пропозиції усіх груп стейкхолдерів освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Оновлення та вдосконалення нормативних документів, які регулюють процедури розроблення, моніторингу, перегляду ОП, функціонування підрозділів, які забезпечують контроль за виконанням цих процедур свідчить, що ЗВО активно розвиває систему внутрішнього забезпечення якості освіти. Водночас потребує удосконалення інформаційна підтримка здобувачів щодо їх залучення до процедур моніторингу та внесення пропозицій до ОНП. З огляду на незначні слабкі сторони, ЕГ дійшла висновку, що ОНП за критерієм 8 відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В своїй роботі ЗВО керується ЗУ “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, Постанови КМУ “Про затвердження національної рамки кваліфікації”. У ЗВО розроблена локальна нормативно-правова, що регулює права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Учасники освітнього процесу ознайомлені та послідовно дотримуються цих правил згідно зі: Статутом НУБіП України (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/statut_nubip_ukrayini.pdf), Положенням про організацію освітнього процесу в НУБіП України (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/Pro_organization_navch_proces.pdf), Колективним договором (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u18/Kol_dog.pdf). Планування освітньої діяльності за третім освітнім рівнем ВО регламентуються “Положенням про організацію освітнього процесу підготовки здобувачів ступеня PhD в НУБіП України” <https://nubip.edu.ua/node/90928/4> та “Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Національному університеті біоресурсів і природокористування України” <https://nubip.edu.ua/node/90928/4>, Порядком формування та вибору студентами вибіркокових дисциплін ОП у НУБіП України (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/poriadok_vidboru_vybirkovyh_dyisciplin_2020_o.pdf). Процедури внутрішнього забезпечення якості освіти регламентовані Положенням про освітньо наукові програми підготовки докторів філософії (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_osvitno-naukovi_programi.pdf), Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у НУБіП України

(https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/_положення_система_якості_2016_на_сайт.pdf), Положенням про навчально-методичну раду (<https://nubip.edu.ua/node/12654>), Порядком опитування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/poryadok_opituvannya_zvo_2021.pdf). Дотримання принципів академічної доброчесності відображено у наступних документах: Положення про академічну доброчесність (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u187/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist.pdf) документами щодо запобігання насильству та дискримінації жінок в університеті (<https://nubip.edu.ua/node/47818/37>), запобігання сексизму у закладах освіти (<https://nubip.edu.ua/node/47818/38>), щодо запобігання та протидії булінгу (<https://nubip.edu.ua/node/47818/36>). Всі документи, що регулюють освітній процес у ЗВО є доступними та зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу на знаходяться у вільному доступі на офіційному сайті. Під час відеозустрічей ЕГ з персоналом та здобувачами було підтверджено, що всі учасники освітнього процесу ознайомлені з даними документами, які є для них зрозумілими. Водночас ЕГ зауважує про необхідність упорядкування розміщення нормативних документів ЗВО на вебсайті університету. Бажано також забезпечити зворотний зв'язок зі стейкхолдерами щодо внесення чи відхилення їх пропозицій їх.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У ЗВО своєчасно оприлюднюється інформація щодо проекту ОНП і Навчального плану для обговорення та внесення пропозицій стейкхолдерів (<https://nubip.edu.ua/node/106854>). Для внесення пропозицій надано адресу електронної пошти.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Університет оприлюднює достовірну інформацію про ОП на своєму вебсайті (<https://nubip.edu.ua/node/103742>). Інформацію про зміст ОК вільного вибору наведено у формі си́лабусів та робочих програм дисциплін. Робочі програми та си́лабуси обов'язкових і вибірко́вих дисциплін розміщено у вільному доступі на вебсторінці факультету тваринництва та водних біоресурсів (<https://nubip.edu.ua/node/106802>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Зміст критерію відповідає нормативним вимогам. ЗВО дотримується принципів прозорості та публічності у своїй діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Складна упорядкованість розміщення нормативних документів на сайті ЗВО. Відсутність на сайті фідбеку стейкхолдерам щодо прийняття чи відхилення їх пропозицій Рекомендації: 1) упорядкувати представлення нормативної документації на вебсайті університету 2) забезпечувати надання "фідбеку" щодо внесення чи відхилення пропозицій стейкхолдерів, що надійшли під час перегляду та громадського обговорення ОНП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

З огляду на те, що наявні слабкі сторони за підкритерієм 9.1 (невдале упорядкування розміщення нормативно бази, відсутність оприлюдненого "фідбеку" стейкхолдерам), ЕГ дійшла висновку, що за критерієм 9 ОНП відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОНП «Водні біоресурси та аквакультура» складено у такий спосіб, щоб сприяти повноцінній підготовці аспірантів до подальшої професійної діяльності. Зокрема, обов'язкові освітні компоненти сприяють опануванню методології наукової діяльності («Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи», «Математичне моделювання та планування експерименту, Комп'ютерна обробка інформації»), навчають спілкування з широким колом академічної спільноти у сфері свого досвіду («Іноземна мова за професійним спрямуванням»), а також здійснювати науково-педагогічну діяльність («Педагогіка вищої школи»), системно мислити та цілісно викладати проблемні наукові напрями («Філософія науки»). ОК «Сучасні тенденції розвитку аквакультури» спрямовує здобувачів на створення нових знань через оригінальні дослідження. До навчального плану включено 11 вибіркових компонентів, які є дотичними до тематики досліджень аспірантів і забезпечують цим дослідженням освітню підтримку. Дисципліни професійного спрямування викладають НПП Університету, які мають багаж знань, необхідний для поглиблення, засвоєння, удосконалення знань здобувачів. Таким чином, зміст ОНП загалом забезпечує повноцінну підготовку аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю 207.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

На ОНП навчається 10 аспірантів, науковими керівниками яких є 6 науковців (2 доктори наук, 4 кандидати наук), які є активними дослідниками з великим публікаційним доробком, у тому числі у виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах, учасниками наукових проєктів. На вебсторінці факультету тваринництва та водних біоресурсів розміщено портфоліо всіх наукових керівників (<https://nubip.edu.ua/node/106813>), а також аспірантів (<https://nubip.edu.ua/node/1173/16>) ОНП, за якими можна простежити відповідність їх наукових пошуків. Аналіз тем дисертаційних досліджень в індивідуальних планах наукової роботи здобувачів, їх наукового доробку показав повну відповідність науковим інтересам наукових керівників. Водночас деякі здобувачі освіти мають обмаль спільних публікацій зі своїми науковими керівниками. Наприклад, серед 7 публікацій (1 фахова, 6 апробаційних) аспірантки 3 року навчання Корж О.А. – жодної у співавторстві з керівником Шевченком П.Г., серед 6 публікацій (1 фахова, 5 апробаційних) аспірантки 2 року навчання Мосієнко Н.М. – жодної у співавторстві з керівником Рудик-Леуською Н.М. Аспірант 4 року навчання Коваленко Б.Ю. активно публікується з першого року навчання в аспірантурі і нині має 35 публікацій, включаючи фахові статті, монографію, патенти, практичні рекомендації та тези доповідей, в тому числі у співавторстві з науковим керівником.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

У межах ОНП «Водні біоресурси та аквакультура» для проведення і апробації результатів наукових досліджень у НУБіП наявні такі можливості: - для апробації результатів наукових досліджень видається журнал «Тваринництво та технології харчових продуктів» (<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Tekhnologiya>), одноосібні статті аспірантів в якому безоплатні; - щорічно проводиться ряд науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, інших заходів (<https://nubip.edu.ua/node/106858>); - аспіранти ОНП мають доступ до використання ресурсів спеціалізованих лабораторій Університету: ННВЛ Водних біоресурсів та аквакультури, ННВЛ рибництва та ін., а також мають можливість проводити дослідження на базі Української лабораторії якості й безпеки продукції; - дисертації здобувачів проходять експертизи в НДІ технологій та якості продукції тваринництва, за результатами яких надаються висновки про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів роботи.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

НУБіП забезпечує можливості для долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти через участь у програмі «Еразмус+» (<https://nubip.edu.ua/inter/partners>), виступи на міжнародних конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах з іноземними партнерськими ЗВО. Університет надає можливості пошуку наукової інформації та вибору міжнародних наукових видань для публікації результатів досліджень шляхом доступу до міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science, Ebsco Publishing та ін.

(<https://nubip.edu.ua/node/39060>). Приклади стажувань аспірантів ОНП «Водні біоресурси та аквакультура» у рамках програм академічної мобільності відсутні.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники щороку беруть участь у виконанні держбюджетних, госпдоговірних та ініціативних науково-дослідних робіт. Результати досліджень публікуються, про що свідчать дані в портфоліо науковців. У 2021-2022 рр. наукові керівники Бех В.В., Коваленко В.О., Марценюк В.П., Рудик-Леуська Н.Я. брали участь у виконанні держбюджетної тематики «Дослідження впливу різних наповнювачів біофільтрів на умови утримання об'єктів аквакультури в установках замкнутого водопостачання» (№ 0121U110473), до якої були також залучені аспіранти Макаренко А.А., Шарило Д.Ю., Поліщук Н.В., Коваленко Б.Ю., Корж О.А.). Здобувачі Корж О.А. та Задорожний М.В. у 2021 р. брали участь у виконанні прикладного дослідження «Встановити особливості фізіологічного статусу риб в різні періоди річного циклу за умов глобального потепління та впливу антропогенних чинників (№110/19-пр-2020, кер. теми професор Євтушенко М.Ю.) Аспіранти Коваленко Б.Ю., Берлінець Я.О., Поліщук Н.В. у 2021-2022 рр. брали участь у виконанні проекту, що фінансується Національним фондом України, «Використання сучасних біологічно активних препаратів в аквакультурі» (№БФ/37-2021, кер. теми доцент Коваленко В.О.).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Питання дотримання академічної доброчесності в НУБіП регламентується «Положенням про академічну доброчесність» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u187/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist.pdf), «Положенням про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату» (<https://nubip.edu.ua/node/12654>). В останньому документі, зокрема, йдеться, що текстові збіги у монографіях, підручниках, посібниках та інших роботах НПП, докторантів, аспірантів можуть становити не більш як 30 % раніше опублікованого матеріалу (п. 6.2), у дисертаційних роботах – не більш як 40 % (п. 6.3), у наукових статтях – не більш як 5% (п. 6.4). ЕГ вважає регламентований допустимий відсоток текстових збігів у дисертаційних роботах завищеним. У зазначеному положенні йдеться також про те, що спірні питання з питань плагіату вирішує апеляційна комісія, тимчасом у відомостях про самооцінювання зазначається про постійно діючу комісію з питань етики та академічної доброчесності. Положення про дану комісію відсутнє. Перевірка наукових текстів на наявність текстових збігів в НУБіП здійснюється за використання програмного забезпечення Unicheck. Перевірка для аспірантів безплатна. Для ознайомлення аспірантів з політикою академічної доброчесності завідувачами випускових кафедр та відділу аспірантури НУБіП України проводиться інформування щодо рекомендованих показників оригінальності текстів наукових робіт та відповідальності у випадку виявлення фактів академічного плагіату. Під час інтерв'ювання в різних фокус-групах респонденти зазначали, що випадки порушення принципів академічної доброчесності на ОНП не траплялись. В Університеті розроблено Етичний кодекс, однак він стосується лише НПП, а не всієї університетської спільноти.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

НУБіП України має розвинуту матеріально-технічну базу, яка уможливорює виконання дисертаційних досліджень за спеціальністю 207 «Водні біоресурси та аквакультура» на високому рівні. Наявний висококваліфікований кадровий склад зі значними науковими здобутками і великим професійним досвідом.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Аспіранти ОНП неактивно використовують наявні в ЗВО можливості щодо академічної мобільності та міжнародної співпраці. Відсутність положення, що регламентує діяльність комісії з питань етики і академічної доброчесності. Етичний кодекс поширюється не на всю університетську спільноту, а лише на НПП. Рекомендації: 1. Передбачити заохочення для аспірантів, які б стимулювали їх участь у програмах академічної мобільності. 2. З метою врегулювання конфліктних ситуацій (порушення етичних норм, включаючи сексуальні домагання), а також питань щодо дотримання академічної доброчесності здобувачами і співробітниками оптимізувати внутрішньоінститутську нормативну базу за цим напрямом. Розробити положення про комісію з питань етики і академічної доброчесності. Переглянути Етичний кодекс стосовно поширення його положень на всю університетську спільноту, а не тільки на НПП.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Беручи до уваги, що виявлені недоліки за підкритеріями 10.2 (низький рівень спільної публікаційної активності аспірантів і керівників) та 10.6 (зависокі рівні допустимих текстових збігів у дисертаціях) не є системними, можуть бути легко усунутими, ЕГ дійшла висновку, щоза Критерієм 10 ОНП відповідає рівню В.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	А
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Димань Тетяна Миколаївна

Члени експертної групи

Мушит Сергій Олександрович

Брайнінгер Ольга Іванівна